

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความดี มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความเสียสละมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นต้องใช้กระบวนการให้การศึกษา และต้องถือว่าการศึกษเป็นทั้งการพัฒนาและการปลูกฝังที่ต้องสะสมใช้ระยะเวลายาวนานและ綿綿ประกอบที่เกี่ยวข้องมากมาย ที่จะทำใหได้บุคคลตามความต้องการของประเทศ ตรงตามเป้าหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือว่าเป็นความหวังของประเทศชาติ ที่จะทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตให้ออกมารับใช้สังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดแนวทางนโยบายในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้เป็นไปตามความคาดหวัง และเป้าหมายที่จะเป็นทรัพยากรบุคคล ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ ตรงกับ สุขเมธ แยมนุญ (2551) ได้ให้ข้อคิดว่าการจัดการอุดมศึกษาว่า ควรปรับเปลี่ยนบทบาทหรือความคาดหวังของสังคม ลดความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์ ต้องติดตามกระแสโลก สร้างบัณฑิตที่มีทักษะสากลสามารถสื่อสารได้ รวมทั้งสร้างสังคมฐานความรู้ที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มี ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดได้ นอกจากนี้บัณฑิตควรมีลักษณะความเป็นตะวันออกดำเนินชีวิตตามวิถีไทย เช่น การมีน้ำใจ มีปฏิภาณและมีศิลปะในการประกอบอาชีพ ส่วนอาจารย์ผู้สอนต้องมีการปรับการเรียนการสอน วิเคราะห์โครงสร้างความรู้ มาเป็นต้นแบบของตนเอง โดยนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่กระบวนการเรียนการสอน ส่วนกระบวนการบริหารนั้น ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการมองประเด็นปัญหาอย่างโปร่งใส เป็นธรรม มีจุดยืนทางจริยธรรมและเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้

นอกจากนี้เป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) คือ การยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการ

แม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญต่อเยาวชน นักศึกษาและบัณฑิตในอนาคตผู้ได้รับผลโดยตรงของแผนอุดมศึกษาระยะยาว แต่สภาพของสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัว ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่างๆ สะท้อนถึงแนวโน้มของสังคมภายหลังกยุคอุตสาหกรรมและความทันสมัยทั้งปวง มีสัญญาณชี้การเปลี่ยนแปลงชีวิตของบัณฑิตในอนาคตที่แตกต่างจากปัจจุบันเช่น การทำงานโดยมีหลายอาชีพทั้งตลอดช่วงอายุ การทำงานไร้สังกัด ความเสี่ยงต่อรายได้ไม่แน่นอน ความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษากับทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันจะเกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยง การออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการตนเอง รวมไปถึงจริยธรรม ทักษะชีวิตและทักษะสังคม

ในช่วงที่นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนจากการเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ก้าวเข้ามาสู่ระดับมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวทั้งเรื่องส่วนตัว การเรียนและกิจกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดความเครียด เช่น กิจกรรมรับน้อง เป็นสาเหตุของการออกกลางคันและฆ่าตัวตาย ดังที่นายแพทย์ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน(2551 : 56)ระบุว่า วัยรุ่นตอนปลายถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงในการฆ่าตัวตายเพราะเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง หากมีเรื่องมากระทบจิตใจ เช่น การสอบตก ออกหัก หรือปรับตัวไม่ได้ และเสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2551 :48) ได้แสดงทัศนะจากประสบการณ์ตรงในการสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่า นักศึกษาด้อยคุณภาพ 3 ประการได้แก่ 1) นักศึกษาจำนวนมากมีระดับวัฒนธรรมต่ำ เช่น มาสาย ขอบพูดโทรศัพท์ในระหว่างเรียน 2) ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ใช้ชีวิตแบบเสรี ไม่สนใจสังคมและเหตุการณ์บ้านเมือง 3) ขาดแรงบันดาลใจในการเรียนและขาดเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับรายงานภาวะสังคม ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำเดือนเมษายน 2551 ว่า วัยรุ่นไทยได้เปลี่ยนแปลงค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีในสังคมไทย 10 ปัญหา คือ 1) แต่งกายที่ส่อไปในทางยั่วเย้า 2) การขาดจิตสำนึกที่ดีงาม 3) ขาดความกตัญญู 4) ขาดการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี 5) อบายมุข 6) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร 7) วัฒนธรรมไทยถูกต่างชาติกลืน 8) เสพสื่อเผยแพร่ภาพและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม 9) ศาสนาเสื่อม 10) การขาดระเบียบวินัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

จากสภาพปัญหาและปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีตรงกับช่วงวัยรุ่นตอนปลาย เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อในการพัฒนาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ตามทฤษฎีพัฒนาการของ อิริคสัน(Steinberg, 1993) จะอยู่ในขั้นที่ 5 การค้นพบเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นวัยที่พยายามค้นหาความเป็นตัวตน หรือเอกลักษณ์แห่งตนและรู้จักตนเอง เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถบริหารอารมณ์ได้ รวมทั้งสามารถจูงใจตนเองและสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม ซึ่งนักการศึกษาเรียกบุคลิกภาพโดยรวมว่าเป็นความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

อย่างไรก็ตาม การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้างต้นนั้นคือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ถ้าพึงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะสร้างคุณลักษณะที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้นกับบัณฑิตได้ทั้งหมด จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเชิงปฏิบัติ คือ “การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม” เป็นกลวิธีที่จะช่วยเสริมเติมเต็มและพัฒนานักศึกษาดังกล่าว ได้ (ทศพร ประเสริฐสุข ,2543 : 115)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เป็นสถาบันการศึกษาที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมเรื่องการผลิตบัณฑิตให้ออกไปรับใช้สังคม ให้มีคุณลักษณะเป็นผู้รอบรู้และสามารถที่จะสื่อสารนำความคิดของตนเองไปสู่สังคมได้ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ประกอบกับผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานด้านกิจการศึกษามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ได้สังเกต เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานพัฒนากิจการของนักศึกษามาโดยตลอด และได้ข้อสรุปว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมักจะมีขาดคุณลักษณะด้านการเข้าใจตนเอง ไม่สามารถบริหารอารมณ์อย่างเหมาะสมได้ รวมทั้งขาดทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ อาจเป็นปัญหาในการปรับตัวในอนาคต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทางอารมณ์ที่สมวัย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักศึกษาที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังของนักศึกษาที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้แนวทาง การพัฒนาความหลากหลายทางอารมณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อ ครู อาจารย์ และนักจิตวิทยา ในการนำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไปใช้หรือพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ศึกษาระดับปริญญาตรีต่อไป

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1053507 จิตวิทยาการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้อง รวม 90 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1053507 จิตวิทยาการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง 45 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง 45 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
ตัวแปรต้น ได้แก่ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่กำหนดไว้
2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไม่ยึดหลักการทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบใดแบบหนึ่ง แต่จะมีความยืดหยุ่นตามลักษณะปัญหาและกิจกรรมในกลุ่มสมาชิก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กลุ่มจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ แก่ผู้มารับคำปรึกษามีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในบรรยากาศแห่งการยอมรับกันและกันมีการเข้าใจและไว้วางใจกัน อบอุ่นและเป็นกันเอง เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึนึกคิดที่มีต่อกัน เพื่อสำรวจตนเอง ประเมินตนเอง ให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถ 3 ประการ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม (ด้านดี) ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (ด้านเก่ง) ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข (ด้านสุข)

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 1053507 จิตวิทยาการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

4. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง แนวการปฏิบัติในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย แนววิธีการดำเนินการตามแบบแผนที่กำหนดไว้

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม

2. หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม นักศึกษากลุ่มทดลองมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม